

Συμβαίνει στη Θεσσαλονίκη

«**Ν**α, που στην πόλη του Ανθιμου και του Ψωμιάδη συμβαίνουν και πράγματα όπως αυτά», είπε φίλος Θεσσαλονικιός και έδειξε με καμάρι το γεμάτο από κόσμο χώρο της Διεθνούς Εκθεσης Βιβλίου που, πράγματι, μεσημέρι Κυριακής, έσφυζε από ζωή. Το κοινό δήλωνε τη φιλοπερίεργη διάθεσή του και την επιθυμία συμμετοχής του στα δρώμενα και στις συζητήσεις. Τα Περίπτερα 13 και 15 της ΔΕΘ σε μετέφεραν σε μια ευρωπαϊκή μεγαλούπολη ανοιχτών οριζόντων και προθέσεων.

Στις αποθήκες του λιμανιού, που φιλοξενείται ένα μέρος από την 2η Μπενάλε Σύγχρονης Τέχνης, η κίνηση ήταν -συγκριτικά- υποτονική αλλά αρκετοί από τους επισκέπτες έδειχναν, από τις τσάντες που κρατούσαν, ότι κυκλοφορούσαν ανάμεσα στα δύο γεγονότα της πόλης.

Ένα πάνελ που οργάνωσε το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης (στο Περίπτερο 15) για να παρουσιάσει τις εκδόσεις του, υπενθύμισε με τον καλύτερο τρόπο ότι ο διεθνής αυτός θεσμός αποτέλεσε τη στέρεη βάση πάνω στην οποία οικοδομείται σταθερά η σύγχρονη πολιτιστική φυσιογνωμία της πόλης. Η Θεσσαλονίκη του 2009 των αντιθέσεων, των αντίρροπων δυνάμεων, της προόδου και της οπισθοδρομίας, μπορεί να υποδέχεται και να υποστηρίζει με πάθος την καλλιτεχνική πρωτοπορία, αλλά και να μην χαλαρώνει τον εναγκαλισμό με τον πολιτικό λαϊκισμό και τους υπερπατριώτες εκπρόσωπους του.

Στο μυθιστόρημά του «Ιστορία δύο πό-

Γ Ν Ω Μ Η

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

λεων» (1859) ο Κάρολος Ντίκενς έγραφε: «Ήταν η καλύτερη εποχή, ήταν η χειρότερη εποχή, ήταν καιροί σοφίας, ήταν καιροί ανοησίας... είχαμε τα πάντα μπροστά μας, δεν είχαμε τίποτα μπροστά μας». Η 2η Μπενάλε με τίτλο «Πράξις: Τέχνη σε αβέβαιους καιρούς» επαναφέρει και «επαναδιατυπώνει» τη φράση αυτή του Ντίκενς, στο σωστό χρόνο και τόπο. Η Θεσσαλονίκη του 2009, όπου η διαφορετικότητα κερδίζει έδαφος, αλλά και οι διαφορές οξύνονται, μπορεί να αναδείξει τα ερωτήματα με τρόπο γόνιμο και ενεργό. Η πόλη ζει σε μια δίνη γεγονότων, αμφισβητήσεων, παλεύοντας με την αποξένωση, την ανάγκη να διεκδικήσει την κομβική θέση της στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων - και όχι μόνο. Τα έργα των καλλιτεχνών (απ' όλο τον κόσμο), εγκαταστάσεις, βίντεο, ζωγραφική, συνομιλούν με τη ρευστότητα των καιρών, την οικουμενικότητα της κρίσης, την ανάγκη για μια εναλλακτική θέαση του κόσμου.

Στο παλιό αντλιοστάσιο στο Λιμάνι, ο εικαστικός Μάριος Σπυλιόπουλος εστιάζει στη Θεσσαλονίκη μέσα από πολλές παράλληλες αφηγήσεις. Μια σύνθεση από βίντεο, στα οποία μπορεί να παρακολουθήσει κανείς συνεντεύξεις από φίλους Θεσσαλονικείς του καλλιτέχνη, από μια ηλικιωμένη Μικρασιάτισσα μέχρι μικρά παιδιά, που μιλούν,

ο καθένας με τον τρόπο τους, γι' αυτό που έζησαν, γι' αυτό που βλέπουν και γι' αυτό που επιθυμούν. Από τα μεγάλα στα μικρά και καθημερινά, άνθρωποι - ψηφίδες μιας κοινωνίας, ανασυνθέτουν μνήμες, επίσημες ή προσωπικές, και μέσα από αυτές την πόλη. Τη δική τους πόλη. «Είμαστε όλοι φωνές πολλών ανθρώπων», λέει ο Μ. Σπυλιόπουλος, επανασυνδέοντας την τέχνη με την πράξη της ζωής.

Η 2η Μπενάλε επανακαρτάσει διαδρομές, φωτίζει με άλλο τρόπο μουσεία και σημεία. Η Αποθήκη Γ', όπου στεγάζεται ουσιαστικά το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου, είναι αγνώριστη, τώρα, μέσα στην ψυχία των εκθεμάτων και στη σιωπηλή, στοχαστική περιήγηση των επισκεπτών. Κινέζοι, Αμερικανοί, Ευρωπαίοι δημιουργοί προτείνουν μια (συχνά συναρπαστική) όψη του κόσμου και της πραγματικότητας. Σαρκαστική, φοβική, απειλητική, σπαρακτική. Αβεβαιότητα, ναι. Σε μια εποχή που είναι «η καλύτερη και η χειρότερη».

«Τη επίδραση θα μπορούσε να έχει μια έκθεση διεθνούς σύγχρονης τέχνης στη Θεσσαλονίκη, σε καιρούς οικονομικής και κοινωνικής αστάθειας», ρωτούν στο προλογικό σημείωμα του καταλόγου οι τρεις επιμελητές της Μπενάλε (Gabriela Salgado, Bisi Silva και Συραγώ Τσιάρα). Παρατηρώντας τα πρόσωπα όσων διάλεξαν, προχθές Κυριακή, να κινηθούν ανάμεσα στο Λιμάνι και στη ΔΕΘ, ανάμεσα στις δύο διεθνείς συναντήσεις, διασχίζοντας την κεντρική αρτηρία της πόλης, είδα και την απάντηση στο ερώτημα.